

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ poenæ sint impositæ periuro. Punct. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Ceterum mihi probabilis est, nequaquam hunc modum petendi honestari posse in Iuramento. Nam ex illa petitione conuinceris te petere Iuramentum, non absolute, sed esto sit iniquitate vestitum. Sed Iuramentum iniquitate vestitum iniquum est, ergo illa est petitio iniqua. Neque est simile de mutuo. Nam concessio mutui & petitio vsurarum sunt res distinctae, ac proinde poteris mutui concessionem petere & vsurarum petitionem permittere. At Iuramenti falsitas vel iniquitas ab ipso iuramento non distinguitur. Non igitur dari potest illius iuramenti petitio, quae simul non sit petitio falsitatis, vel iniquitatis. Adde cum petis ab vsuario mutuum sub vsuris, non petis ut vsuarius vsuras recipiat (id enim tibi molestum est, & contrarium velis,) sed petis mutuum & vsurarum dationem promittis, sed mutui petitio, & vsurarum concessio in se mala non est. Ergo fieri potest. Secus vero est in petitione Iuramenti sub illa expressione, esto falsum, & iniquum sit. Quia illa petitio non sinit in iuramento praecise, sed desinit ad iuramentum quodcumque tamen falsum, & iniquum. Est igitur iniqua petitio. Sic Valens 2. 2. disp. 6. q. 7. punct. 3. vers. aduertendum. Salon. 8. 7. punct. 87. art. 4. controuers. 2. sine.

11 Tertia difficultas est: ad sit iuramentum Iuramentum promissorium ab eo, quem creditur violatum? Respondeo idem esse dicendum, ac in iuramento allegatorio, nempe si moraliter certitudine tibi constat esse violatum, non poteris exigere nisi tibi necessaria, & vtilis sit tibi petitio, ob rationem supra dictam. Quia lege charitatis teneris cauere proximi peccatum, quoties commodè possis. Sic expressè Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. de Iuram. cap. 14. num. 18. Sanchez lib. 3. in Decal. cap. 8. num. 8.

12 Ex hac doctrina inferunt graues Doctores, imprudenter agere confessarios exigentes à suis penitentibus Iuramenta, vel votum desistendi ab aliquo crimine. Quia eos transgressionis periculo exponunt, & saepe suppetunt alia remedia. Fauetque textus in cap. clericos, de cohabit. Cleric. & Mulier. Vbi cauetur ne Iuramentum petatur à clericis de dimittendis concubinis ob periculum violationis; & quia aliis remedijs iuari possunt. Sic Sayro in Clau Regia lib. 5. cap. 5. num. 3. Grass. 2. p. decis. lib. 2. cap. 4. num. 11. sine. Nauarrus cap. 26. num. 25. Suarez lib. 3. de Iuramento cap. 14. num. 18. Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 8. num. 8. & alij. Sed in his prudentia opus est. Nam esto timeatur sic iurantes aliquando Iuramentum violatos; si tamen praesumitur illius vinculum eos à peccatorum frequentia detenturum, non videtur consilium imprudens, quod daretur de tali Iuramento praestando. Aliàs si omnia haec Iuramenta, & vota imprudenter fierent, nulla examinata causa dispensari possent. Regulariter tamen superior doctrina est verissima & omnino sequenda.

Insuper addit Sanchez illo cap. 8. num. 8. sine, non esse consilium bonum, si confessarij iurare vel promittere faciant penitentes aliquam penam subeundam si reiciiderint, ob eundem periculum transgressionem. Sed contrarium mihi placet cum Nauarro cap. 26. num. 25. Quia non est idem periculum transgressionis. Non enim qui Iuramentum non fornicandi violaret, eo ipso violaret Iuramentum de poena subeunda. Quia in fornicationem rapitur ob inordinatum affectum. Secus in poenam. Neque alia via aptiori assueti peccatis vii possunt ad extirpandam prauam consuetudinem, quam si sibi imponant aliquam penam moderatam subire, quoties reiciiderint.

PUNCTVM XI.

Quae poenae sint impositae periuro.

SUMMARIVM.

- 1 Qualiter periuro poena infamiae imponatur.
- 2 Nullus periurus priuatur beneficijs acquisitis, at venit priuandus per sententiam, priuatur tamen beneficijs acquirendis periurus infamiae infamiae iuris.
- 3 Iure regio violans Iuramentum promissorium (excepto Iuramento extorto per iniuriam) omnia bona amittit.
- 4 Testis falsum deponens in iudicio reus falsi efficitur.
- 5 Periurus à testificando repellitur.
- 6 Quale debeat esse hoc perjurium?

Variant Doctores, & satis confusè loquuntur. Eorum placitis omisiss, ut cum distinctione procedamus. Aduerte sermonem esse de poenis ob perjurium in iudicio, vel extra impositis ipso iure; vel per sententiam imponendis.

1 Dicendum ergo est, poenam infamiae ciuili (quaeque infamia propria est, & semel contracta aboleri non potest absque dispensatione superioris) nullus periurus contrahit, nisi

foedus & humanum pactum iuramento firmatum viol. utri, & de eius crimine lata fuerit sententia. Sic videtur decidi in leg. si quis maior 41. Cod. de transgressionibus in iudicio cap. infames 6. q. 1. ibi. Infames sunt, quos saeculi leges infames pronuntiant. At solum perjurium promissorium circa contractum infamiam irrogat iuxta supra dicta. leg. si quis, ergo hoc solum perjurium iure canonico & ciuili infamiam irrogat. Sic tenent plures, quos refert, & sequitur Couarr. cap. quamuis pactum de pactis, 1. p. §. 7. num. 4. Lessius lib. 2. cap. 42. dub. 14. n. 74. Suarez tom. 2. de Religione, tract. 4. de Iur. lib. 3. cap. 19. num. 15.

Excipe perjurium ob non solutas vsuras, quas iurans promiserat; hic enim infamiam non contrahit, & merito; quia iniquè & iniuste ad iurandum compellitur. Sic Fel. in c. testimon. num. 21. de testib. Lambert. de iure patronat. 1. p. d. lib. 9. a. 1. & Cou. supra.

Hinc infero propter perjurium promissorium Deo factum incurri infamiam. Quia v. dicitur in leg. 2. Cod. de rebus creditis. Iurifurandi contemptra religio factis Deum habere vitiozem: consentiendi relati Doctores.

Infero secundo, ob perjurium assecltorum etiam in iudicio non contrahi ipso iure infamiam. Probat lex Lucius Titius, ff. de his qui notantur infamia. Vbi est sermo de testimonio in iudicio. Et licet in cap. v. de tempor. ordinationum, expellatur ab ordine iudicario probatus; vel aliis nototus fuerit, non tamen ipso iure expellitur, sed cauetur expellendus, sicut homicidia, aliisque criminis, quae ibi referuntur perpetrantes. Sic Couarr. Lessius, Suarez, & alij supra.

Aduerendum tamen est, perjurium in iudicio, vel extra posse à iudice poena huius infamiae puniri. Siquidem potest puniri ad eius arbitrium; & tunc periturus post sententiam condemnatoriam infamis erit iuxta cap. si quis conuictus 22. q. 5. ibi, secundum legem infamiae notabuntur, & tradit Suar. d. lib. 3. de Iuramento cap. 19. num. 16.

Dico secundo nullus periurus priuatur ipso iure beneficijs acquisitis, sed priuandus venit per sententiam, priuatur tamen secundum probabiliorum opinionem beneficijs acquirendis periurus infamiae infamiae iuris. Primam partem probat Textus in cap. querelam de iurisdictione, & ibi Glou. Abbas & alij in c. 2. de rescriptis, quo in loco Felinus, Decius, & Ripa fauerunt hanc opinionem communem esse, idem affirmat Couarr. de pactis 1. p. §. 7. num. 3. Suarez lib. 3. de Iuramento cap. vltim. num. 6. & 22. Gar. 11. p. de benefic. cap. 10. num. 167. Azor. 1. p. lib. 11. cap. 12. q. 9. August. Barbosa allegat. 51. num. 44. Et alij apud ipsos quomuis Rebuffus cum alijs tractat. de pacific. possess. num. 223. Contrarium sentiat, nullo tamen iure fundatur. Secundum partem conclusionis nempe periturus declaratur per sententiam esse priuatum beneficijs obtinendis, ita ut si ei fiat collatio, nulla sit. Tenet expressè Rebuffus supra num. 221. & Couarr. d. 1. p. de pactis, §. 7. num. 3. in fine. Azor. 1. p. l. 11. c. 12. quaest. 10. Sayro in clau Regia l. 5. c. 9. n. 9. Flaminus l. 4. de resign. q. 3. n. 10. Barbosa 3. p. de potest. Episcopi allegat. 51. num. 45. Imo addit Couarr. supra; periuro infamiae infamiae facti, si fiat collatio virtute litterarum Apostolicarum esse nullam. Quia Pontifex non intercedit sub suis litteris ad beneficia infames & periuros conuictos, cum potius velit clericis virtute, & morum honestate praedictis beneficia conferri.

Dixi secundum probabiliorum sententiam priuatum esse beneficijs obtinendis. Nam videtur esse probabile ipso iure priuatum non esse cum probabile sit collationem beneficij factam in regulari validam esse in foro conscientiae, venietque per sententiam rescindendam, ut tenet Syluester, verbo excommunicationis num. 6. & ut probabile defendit Suar. tom. 5. num. 3. p. disp. 40. tract. 2. num. 35. probatque ex cap. si solus de concessione praebende in 6. Vbi dicitur prohibitionem Pontificis non irritare collationem beneficij nisi constitit esse irritum & inane, quod contra ipsum factum fuerit. Sed expressè non constat irritam esse collationem beneficij factam irregulari; licet constet prohiberi talem collationem. Ergo neque collatio facta infamiae infamiae iuris irrita erit. Nam infamia quaedam est irregularitas ut constat ex c. infamiae 6. q. 1. & colligitur ex penultima regula iuris in 6. ibi. Infamibus poena una patet dignitatum, & defendit Suar. cum communi sententia supra, d. sp. 48. sectione 2. num. 1. & 2. Si ergo irregulari collatio beneficij facta valida est; à fortiori valebit infamiae facta. In foro tamen externo nunquam valebit; imperatque potest beneficium ut vacans propter infamiam. Ut expressè notauit Suar. illo 5. tomo in 3. parte dist. 40. sect. 2. num. 35. in fine & est communis sententia.

3 Dico tertio iure Regio violans Iuramentum promissorium (excepto Iuramento per iniuriam extorto) omnia bona amittit; eaque filico Regis adiudicantur. Intelligit post sententiam criminis. Habetur expressè lege i. tit. 6. lib. 8. ordinationum, & notauit Couarr. de pactis 1. parte §. 7. numer. 4. in fine. Iure ciuili praeter infamiam poenam contractus debet

debet solvere perituras, & actionem, omnemque conventionis commodum amittere. Sic alius relatis Couarr. *supra*. Et probatur ex d. *lege si quis maior, Codice de transactionibus*. Si vero perituras fuerit asseritorum, puniri debet pena criminis felonatus; eaque de causa perituras ad tempus exulat. Vt constat ex lege *vltima ff. de crimine felonatus*.

4 Dico quarto, testis falsum testimonium in iudicio dicens, vel veritatem negans, ex quo proximo damnum prouenit, falsi reus efficitur, vt eleganter probat Couarruias de *partu illa 1. p. 8. 7. num. 5.* & multis relatis tradit Farinacius *praxi 2. parte quest. 67. num. 20.* Augult. Barbosa *3. parte de potestate Episcopi allegat. 51. num. 24.* Puniri debent constituta contra eum accusatione, vt clericus sit, de positione & reclusionione in monasterium, vt ibi penitentiam agat iuxta *cap. si Episcopus 50. distinctione*. Et de pena depositionis habetur expressè, *cap. Presbyter 81. distinctione*, & in capite cum non ab homine, de iudiciis. Quod vero hæc depositio possit esse perpetua, probat *supradictum caput si Episcopus, & cap. peruenit de falsis iuribus*. Vt autem à iudice depositio perpetua imponatur, grauissimum debet esse perituras, & satis proximo nocuum, vt rectè affirmat Suarez *como 2. de Religione tractatu 4. lib. 3. cap. 20. num. 20.* Si vero perituras testis facularis sit, & liber, puniri debet pena deportationis, & omnia eius bona publicari, si feruus morti est tradendus, habetur, *lege 1. 8. vlt. ff. de falsis. & lege 13. titul. 8. lib. 2. fori*. Quod si in causa capitali falsum dixerit aduersus reum, puniendus est eadem pena, qua reus puniretur, si criminis conuictus foret. Ita expressè multis citatis Couarruias de *falsis 1. parte §. 7. num. 6.* probatque eleganter *lex 81. Tauri*. Verum si iudex circa accusationem teitem de falsitate conuincat, non ordinaria pena, sed arbitraria puniri debet. Probaturque *lex vltima tit. 16. partia 3. conuictis Couarruias supra*. Præterea in *lege 3. tit. de falsis lib. 4. fori*, caueatur. Vt testi falsum dicenti testimonium in quacumque causa, siue criminali, siue civili extrahatur quinta pars denarium, quam legem, ait Couarr. *num. 6.* in praxi esse admissam, siue iud. x ex officio procedat; siue ad accusationem alicuius. Qui vero ad dicendum falsum testimonium, alium induerit, vel dono, numerum, vel corruptum eadem pena falsi testis puniri debet. Vt habetur *leg. 1. titul. de falsitate. & lege 1. regia titul. 7. partia 7.* Quod tamen intelligo, si effectus sit subleuitus. Hoc est, si de facto factum iuratur inductus. Non tamen obinde causam amittere. Siquidem i. tantum ius litis, & causæ perdit, qui falsum committit circa acta causæ, non qui circa testes ipsos, aliave instrumenta, quæ ad causæ acta non pertinent. Sic Couarr. de *partu 1. parte §. 7. num. 6.* circa finem cum Barolo, Alexandro. Iafon. Decio & aliis, probatque ex *lege in fraudem §. quartus ff. de iure fidei*.

5 Dico quinto, Vltra dictas penas, potissima perituras pena est reputata à testificando in iudicio. Sic habetur *cap. quicumque 6. quest. 1. ibi*. Forum testimonium infirmetur & *cap. non potest 2. quest. 7. & in capite testimonium de resibus*. Dicitur esse repellendum, etiam emendatus sit: Ratio est. Quia ex quo semel quis peccauit, præsumitur semper peccatorus. Sic Suarez *tom. 2. de Religione lib. 3. de iuramento cap. 3. num. 5. & omnes*. Non tamen ipse perituras tenetur se abstinere. Quia nulli est cautum. Nam licet in *cap. paruulus 22. q. 5.* Dicitur, qui semel peccator fuerit, nec testis sit post hoc, neque ad Sacramentum accedat, neque in sua causa, vel alterius iurator existat, non inde inferatur esse ipso iure repulsum; sed debere repelli. Vt tradit Suarez *loco allegato*. Vnde si de facto admittatur, eius testimonium non est irritum, quouique per sententiam repellatur, & inhabilis ad testificandum declaretur.

6 Sed inquires quale perituras debet esse, ob quod perituras repelli potest à testificando in iudicio? Respondet Syluest. verbo *Iuramentum 2. q. 3. Azor. como 1. instit. moral. lib. 11. cap. 11. q. 6. Valencia, 2. 2. disp. 6. q. 7. punct. 2. dist. 3. col. 4.* sufficere perituras notorium notorietate facti, in quo euident sit dixisse aliquem verba iurandi falso cum vera deliberatione, & cognitione. Suarez *verò lib. 3. de iuramento, cap. 20. num. 20.* Affirmat sufficere perituras in iudicio, vel in solemnibus pacto & promissione, vel certè publicam infamiam, quod talis homo solet peccare. Ratio esse potest. Quia in dictis textibus non signatur perituras ob quod perituras debeat repelli. Cum ergo perituras notorium notorietate facti grauissimum sit; debet hunc effectum habere. Verum Sanchez *lib. 3. de iuramento cap. 7. n. 5.* censet non satis esse, quod ibet perituras ad repellendum perituras à testimonio ferendo, sed debere perituras de illo perituras conuincit, & in iudicio damnari; & ex alia parte non debet esse perituras iniuria vel metu extortum. aut reo in iudicio de propria causa commissum. Cuius sententia sunt Archidiaconus, Sotus, Arag. Tabiena & alij ab eodem Sanchez relati.

Ego verò dicendum existimo, necessariò requiri, & sufficere perituras absque iniuria extortum sed proximo nocuum in iudicio probatum; tamen de illo lata non sit sententia. Ferd. de Castro *Sum. Mor. Pars 11.*

Nam licet perituras vsque condemnatur non sit infamis infamia iuris, est tamen facti; ob quam infamiam, si à perituras oratur, à testificatione repellitur in omni causa, vt diximus hæc dispositione *punct. 3.* & videtur expressè tradi illo *capite testimonium testibus*, ibi. Si verò de crimine sit emendatus vt cum non comiterur infamia non est in causa ciuili; vel etiam cum de crimine ciuilitè agitur (præterquam pro reatu perituras) repellendus. Et ergo propter perituras probatum etiam cum non comiterur infamia, quod idem est, ac si dicatur; etiam emendatus non sit; à testimonio in causa ciuili, vel etiam dom de crimine ciuilitè agitur, & à fortiori si criminaliter agatur, repellendum. Tandem aduerte quando in *cap. paruuli*, interdicitur perituras etiam in sua causa ad iurandum admitti, intelligi debere, de iuramento purgationis, ita vt à suspitione contra se orta nequeat se proprio iuramento purgare. Item intelligi debere de omni iuramento sibi vtili; scilicet de oneroso, vt est iuramentum calumnie & fidelitatis. Ita tradit Glossa in d. e. *paruuli 22. q. 5. Suar. lib. 3. de iuramento c. 20. num. 3. Sanchez lib. 3. cap. 3. num. 5.*

DISPUTATIO II.

De iuramenti promissorij obligatione & firmitate.

PUNCTVM I.

Qualis & quanta sit iuramenti promissorij obligatio.

SVMMARIVM.

- 1 In iuramento promissorio, & obligatio voti & iuramenti sepe reperitur, & quando hoc contingat.
- 2 In promissionibus humanis iuratis obligatio iustitia non nascitur ex vi iuramenti.
- 3 In iuramento de re futura facienda in honorem Dei, esto regulariter votum intercedat, aliquando cessare votum potest.
- 4 Quoties iuramentum cum promissione valida coniungitur, duplex peccatum committitur in eius violatione, & religionis & iustitia.
- 5 An sit maior obligatio iuramenti quam voti.

1 LIQUANDO in iuramento promissorio reperitur obligatio voti simul cum iuramento; aliquando cessat hæc voti obligatio. Si enim iuramentum constituit promissionem Deo factam in tali iuramento est obligatio voti, & iuramenti. Vt si sub iuramento promittas Deo castitatem vel religionis ingressum, hæc promissio iurata & obligationem voti & iuramenti habet. Vna enim obligatio ab alia est distincta. Potes namque promittere Deo castitatem absque iuramento, & ex tali promissione, obligatione voti, non iuramenti tenebris. Si autem hanc promissionem iuramento firmes, vinculum iuramenti addis. Sunt igitur hæc vincula distincta & compatible. Aliquando vero in iuramento cessat obligatio voti, vt contingit in omnibus promissionibus homini factis iuramento confirmatis, in quibus sola obligatio iuramenti, non voti reperitur, in his omnes conueniunt.

2 An verò in his promissionibus iuratis obligatio iustitiæ insit? Breuiter respondeo, ex vi & natura iuramenti non induci; induci autem ex vi promissionis, quoties iuramentum promissioni aliâ valde adicitur, vel ex iuris dispositione, si facto iuramento promissio aliâ inualida firma reddatur. Ratio est manifesta. Quia iuramentum ex natura sua solum habet diuino testimonio rem præsentem vel futuram confirmare. Ergo solum inducit religionis obligationem, non iustitiæ. Aliâ si vi sua obligationem iustitiæ induceret in omnibus iuramentis eam haberet, tamen dolo & fraude essent extorta. Siquidem in ipsis est vera & aduata ratio iuramenti, illi usque obligatio. Restat ergo vt solum ex promissione cui adicitur iuramentum, vel ex iuris dispositione hæc obligatio iustitiæ in promissionibus homini factis, & iuramento confirmatis nascatur. Et ita tenent alij relatis Suarez *tom. 2. de Religione lib. 2. de iuramento, c. 23. n. 23. Thom. Sanchez, lib. 3. summa cap. 12. num. 3. Basilius Legionensis lib. 12. de sponsalibus cap. 8. n. 5.* optime Viquez *de testamentis cap. 3. diuisio 2. num. 22. & sequentibus*.

3 Sed est dubium an in iuramento de re futura facienda in honorem Dei, semper vinculum voti reperitur.